

SLOVENSKI NAROD

Članki včasen dan popoldne, izvezni nedelje in praznike — inserati do 50 petst vrst a Din 2, od 100 vrst a Din 2,50, od 300 vrst a Din 3, večji inserati petst vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« vsota mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica štov. 6
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: **MARIBOR**, Strossmayerjeva 3b — **NOVO MESTO**, Ljubljanska c., telefon št. 26 — **CELJE**, celjako uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — **JESENICE**: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Novi diplomatski načrti:

Rim in Berlin za pakt velesil

Nemčija in Italija pristaneeta na zblizanje s Francijo in Anglijo, če se priznajo življenjski interesi, ki sta jih na rimskem sestanku določila Hitler in Mussolini

BERLIN, 12. maja. br. V okolici nemškega zunanjega ministra zatrjujejo, da so se razgovori, ki so jih imeli v Rimu Hitler in Mussolini ter Ribbentrop in grof Ciano, nanašali v prvi vrsti na osnovanje pakta štirih velesil, to je Nemčije in Italije na eni ter Francije in Anglije na drugi strani. Nemški in italijanski državniki so prišli, kakor zatrjujejo berlinski krogi, do prepričanja, da je sedanjí trenutek ugoden, da se napravi poskus zblizanja med obema blokoma, to je med osjo Rim-Berlin in francosko—angleško antanto. Dalje

zatrjujejo v berlinskih krogih, da je med Italijo in Nemčijo doseženo popolno soglasje glede načel, na katerih naj bi »lonel pakt štirih velesil in da se bosta v tem pogledu Rim in Berlin dosledno podpirala. Po teh informacijah je Mussolini pripravljen upoštevati nemške želje in zahteve po povečanem vplivu Nemčije v Srednji Evropi. Na drugi strani pa naj bi Nemčija pomagala Italiji v Španiji. V dobro obveščentih krogih zatrjujejo, da more priti po mnenju Hitlerja in Mussolinija do sklenitve četvernega pakta samo tedaj, če se pri-

znajo interesi Nemčije in Italije, ki sta jih obe državi na razgovorih v Rimu označili za svoje življenjske interese. To pomeni z drugimi besedami, da se morata Francija in Anglija odreči vsakemu poskusu, ki stremi za tem, da se ovirata nemško prodiranje na vzhod. Francija pa bi morala razen tega odpovedati svoj pakt z Rusijo. Zaenkrat se ni mogoče reči, ali in v koliko bosta mogli zapadni velesili pristati na take predloge in pogoje. Vsekakor pa je gotovo, da bodo potrebni še veliki diplomatski napori, predno bo

mogoče govoriti o sklenitvi pakta štirih velesil in predno bo ta akcija dobila konkretne oblike. V nemških listih ni nikakih vesti o četvernem paktu. Samo »Deutsch diplomatische Korrespondenz« oprezno napoveduje, da sta Nemčija in Italija pripravljene pogajati se z drugimi velesilami. List naglašja, da prihaja nemška in italijanska volja po afirmaciji do izraza v pripravljenosti Rima in Berlina da na osnovi priznavanja popolne enakopravnosti in življenjskih interesov sodelujeta z drugimi državami.

Politični objornik

Objava društva „Narodna svest“

Banovinski odbor »Narodne svesti« sporoča, da je treba štiri izpolnjene prijavnice pole poslati banovinskemu odboru najkasneje do 25. t. m. Kdor želi, da se mu dopiše prijavnice pole, naj se javi in pisnu priloži poštno znamko. Brez priložene znamke se prijavnice pole ne pošiljajo! Ker so nekaterniki vrtili izmed 4 doposlanih jim pol izpolnjeno samo eno, jih opozarjamo, da je treba izpolniti vse štiri prijavnice pole in jih poslati banovinskemu odboru.

Besede, ki mnogo povedo!

»Straža v viharju«, glasilo bogoslovcev, je v svoji zadnji številki objavila uvodnik o kruhu in krovu. V članku izjavja: »Proletarci so pogostokrat bliže Bogu kakor mlačnost nekaterih naših krščanskih mešanaov, strankarjev in društvenikov. Večini delavstva gre naposled le za stalen kruh in kruv, in ko bi ga dobili, bi sli mirno svojo pravo pot. Meščanski imoviti sloji, zlasti kapitalistični imajo oboje, kruh in krovo v najboljši meri in obliki, pa jih malo zanima vprašanje, kako bi prišli bliže k Bogu. Naše obnovitveno delo se mora torej pričeti s proletarci. Seveda mora biti vselej in povsod duh tega dela navdihnjeno od božje ljubzani: »ste meni storili...« Tako delo potrebuje in pričakuje sodelovanje duhovnih moči vsega ljudstva. In ko pravimo: vsega ljudstva, mislimo v prvi vrsti tudi na izobražence, ki jih večkrat iz neopravičljivih in nerazumljivih ozirov ločimo in razdalujemo od ljudstva. Prav zaradi te neplodne in nenaravne ločitve in razdalje zastaja in zastane toliko dobrega dela med nami. Vsi sloji in stanovi so ljudstvo in vsem mora biti na srcu skrb za splošni blagor v mejah in razmerah, kakor so dani slehernemu izmed nas.« — Takšni nazori se v nasprotnem taboru redko slišijo. Doslej smo bili navajeni slišati, da izobraženci ne spadajo k ljudstvu, da so izkoreninjeni, izdajalci, ki narodu niso nič koristili, marveč samo škodovali. In sedaj naenkrat li presenetljivo glasovi, da so vsi stanovi in sloji ljudstvo; torej tudi izobraženci!

Španija pred svetom DN

Oster govor španskega zunanjega ministra — Odločitev zopet odgodena

ZENEVA, 12. maja. br. Na večeršnjem popoldanskem seji sveta Društva narodov je prišla na vrsto razprava o španskem problemu. Povod za to je dala aristožba republikanske španske vlade proti vmešanju v španske notranje zadeve s strani gotovih velesil. Pritožbo španske republikanske vlade je utemeljeval v daljšem, mestoma zelo ostrom govoru španski zunanji minister Del Vayo. Oster je napadal demokratske države, zlasti Anglijo v zvezi s politiko nevmesavanja, o kateri je dejal, da je Španiji več škodovala kakor pa koristila. Če bi ne bilo tega »nevmesavanja«, bi bilo španske državljanske vojne že davno konec. Tako pa je politika nevmesavanja imela za posledico samo to, da se je zakoniti španski vladi onemogočila nabava orožja in s tem preprečila uspešna obramba, dočim se napadatelci uživali vsu podporo. Najostrejši napad je naperil del Vayo na angleško-italijanski sporazum in na koncu izjavil, da od sveta Društva narodov republikanska Španija ne pričakuje in ne zahteva nič drugega, nego to, da se ji omogoči neovirana nabava orožja in

drugi vojnih potrebščin, da lahko uspešno konča bratomorno vojno.

Španskemu delegatu je zelo ostro odgovoril angleški zunanji minister lord Halifax, ki je zavrnil njegove očitke in podčrtal napore angleške vlade za likvidacijo španske državljanske vojne. Temu cilju služi tudi italijansko—angleški sporazum, ki mu je končni cilj pospešena likvidacija dogodkov v Španiji in predvsem umik tujih prostovoljcev s španskega ozemlja. Izjavi lorda Halifaxa se je pridružil tudi francoski zunanji minister Bonnet, ki je obžaloval zgodnje v Španiji in izrazil upanje, da bo španski narod mogel morda že v kratkem zopet sam odločati o svoji usodi.

Slično izjavo je podal tudi rumunski zunanji minister Comnen v imenu Male antante, nakar so govorili še nekateri drugi delegati, med njimi sovjetski komisar Litvinov, ki je podpiral stališče španskega delegata. Sklepanje o španskem problemu je bilo odloženo, da morajo posamezne delegacije zavzeti svoje stališče

Zunanji minister USA bo odstopil?

Baje je prišlo do nesoglasij med Hullom in Rooseveltom glede španije

WASHINGTON, 12. maja. AA. Havas: »Baltimore Evening« je objavil članek v katerem piše, da je možno, da bo zunanji minister Cordell Hull odstopil, ker ni zadovoljen z ameriško politiko v španskem vprašanju in o sporazumu med Italijo in Veliko Britanijo. Diplomatski krogi pa izjavljajo, da te

vesti niso točne. Dostavljajo da bi bilo popolnoma nerazumljivo, če bi Hull zapustil mesto, s katerega je vse zadeve urejeval v popolni soglasnosti z Rooseveltom. Zunanje ministrstvo ni objavilo nobenega demantija, pravijo pa, da je članek lista popolnoma fantastičen.

Sporazum v stavbni stroki

Splošne določbe kolektivne pogodbe ostanejo v glavnem neizpremenjene

Ljubljana, 12. maja. Včeraj je bil po dolgih mesecih dosežen sporazum med stavbnimi delavci in delodajalci za sklenitev kolektivne pogodbe.

Delavci so si prizadevali, da bi bila sklenjena nova kolektivna pogodba čim prej in že ob koncu stavbne sezone, decembra, je bil sklican prvi informativni sestanek. Vendar je preteklo precej časa, dokler je prišlo do samih pogajanj, ki so se zavlekla čez začetek nove sezone. Do sporazuma ni prišlo in delavstvo je zaprosilo za posredovanje bankske uprave v smislu naredb o minimalnih medzah in sklepanju kolektivnih pogodb.

Pogajali so se za sklenitev kolektivne pogodbe, ki bi veljala za vso banovino, toda že v začetku delodajalske organizacije iz Maribora in Ljutomer (njihov delokrog se približno krije s teritorijem bivše mariborske oblasti) niso posegale v pogajanja ter so samo mariborski stavbeniki posljalji na sestanke svojega opazovalca. Izjavili so, da se ne morejo pogajati, ker delavstvo ni pomagalo zatreči šušmarstva v lanski stavbni sezoni ter da se ne bodo pogajali, dokler ne bo uveljavljen zakon proti šušmarstvu. Združeni tesarskih mojstrov in studenčarjev v Ljutomeru je pa izjavilo, da se ne pogaja, češ da so celo dosedanje meзде previsoke.

Zato je prišlo do sporazuma za sklenitev pogodbe, ki bo veljala le za področje Združenja pooblaščenih graditeljev v Ljubljani, vsehvi celjsko področje, a brez področja mariborskega poverjenstva.

Splošna določila kolektivne pogodbe bodo ostala v glavnem nespremenjena. Vendar je delavstvo doseglo še nekatera izboljšanja. Tako je n. pr. skrajšana poslovna zaposlitev od mesec dni na 14 dni in podjetja smejo zaposliti delavca na poskušnjo samo enkrat. Mezde se bodo zvišale povprečno za 25 par. Lani so znašale minimalne mezde za ne kvalificirane delavce v poskusni dobi 3.25 din na uro, po nji pa 3.50 din. Zidarji z nad triletno prakso so zaslužili najmanj po 5.50 in 5.75 din. Najmanj polovica zidarjev je moralo imeti 5.75 din mezde na uro. Za zidarje, ki niso imeli še 3 leta prakse, je bila določena minimalna mezda 4.75—5.25 din na uro. Letos bo znašala minimalna mezda za ne kvalificirane delavce 3.75 din na uro in ne bo v poskusni dobi nič nižja. Za polovico zidarjev zaposlenih pri podjetju za nad triletno prakso bo znašala minimalna mezda 5.50 din, za drugo polovico pa 5.75 din na uro. Zidarji z manj kakor 3 leta prakse, bodo zaslužili najmanj 5.25 din na uro.

Delavstvo bo skušalo doseči, da bo veljavnost kolektivne pogodbe razširjena tudi na mariborsko področje. Nadalje bodo skušali skleniti tudi primerno kolektivno pogodbo za kamnolomniško in opekarniško delavstvo. Doslej stavbna sezona se ni tako živahna kakor lani osorej. Manj je dela v Mariboru, Celju in tudi Ljubljani. V teh mestih še ni zaposlenega niti polovica kadra stalnega stavbnega delavstva. Nekoliko živahnjeja je stavbna sezona v Kranju, kjer je zaposlenih približno 80% delavcev. Stavbna delavnost bo nedvomno še živahnjeja.

in podpis kolektivne pogodbe bo kolikor toliko vplival na razvoj delavnosti. Pogodba bo podpisana v sredo, jutri pa bodo podpisali zapisnik, ki ga sestavi Inspekcija dela, o poravnalnem postopanju.

Verska statistika v Nemčiji

Berlin, 11. maja. b. Uradno se objavljajo podatki o številnih moči posameznih veroizpovedi v Nemčiji. K dosedanjim 21 milijonom katoličanov v bivšem rajhu se je po avstrijski priključitvi pridružil še 6 milijonov avstrijskih, tako da je sedaj v Nemčiji skupno 27 milijonov katoličanov, kar tvori 36% vsega prebivalstva ali nekaj več kakor eno tretjino. Protestantov je skupno 41 milijonov ali 54% vsega prebivalstva, torej nekaj več kakor polovico. Novo razmerje med katoličani in protestanti v Nemčiji je sedaj 2/3 proti 1/3. Ostalih 10% nemškega prebivalstva pripada drugim veroizpovedim.

Z avstrijski priključitvijo se je seveda povečalo tudi število katoliških nadškofij in škofij, in sicer za dve nadškofiji in štiri škofije, tako da je sedaj v Nemčiji 8 katoliških nadškofij in 22 škofij.

Ljubljanski javnosti!

Drevi ob 20.24 se pripelje v Ljubljano gostovatelj moški zbor Plovdivskega pevskega društva, ki je najstarejša bolgarsko pevsko društvo. S pevci se pripelje tudi več vidnih članov Bolgarsko-jugoslavenske lige v Plovdivu. Že samo dejstvo, da je bil ustanovitelj Plovdivskega pevskega društva naš slovenski rojak prof. Anton Bezenšek nam velja, da bratske goste v naši beli Ljubljani čim slovesneje sprejmemo. Zato pozivamo ljubljansko javnost, da pohiti drevi v čim večjem številu na kolodvor, jutri, pa, da se udeležijo koncerta, ki bo ob 20.20 v veliki filharmonični dvorani.

Jugoslavensko-bolgarska liga — Glasbena Matica — Hubadova zupa JPS — Jugoslavensko-češkoslovska liga — Zveza kulturnih društev — Prosvetna zveza — Jugoslavanska strokovna zveza — Narodna strokovna zveza — Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« — Jugoslavenska ženska zveza — Kolo jugoslovenskih sester — Akademski pevski zbor — Bolgarsko akademsko društvo »Hriste Botev« — Društvo »Sočas« — Društvo »Tabor« — Učiteljski pevski zbor — Pevsko društvo »Sava« — Obrtniško društvo — Profesorsko društvo — Klub koroskih Slovencev.

Sorzna poročila.

Curij, 12. maja. Beograd 10.—, Pariz 12.27 London 21.80, New York 438.—, Bruselj 73.75 Milan 23.05, Amsterdam 212.75, Berlin 175.95 Dunaj 51.—, Praga 15.25, Varšava 82.50, Bukarešta 3.25.

Neuspel fašistični prevrat v Braziliji

Upor so takoj zadušili in voditelje zaprli — V državi zopet red in mir

RIO DE JANEIRO, 12. maja. AA. V zvezi z neuspelim poskusom vstaje se domneva, da je skupina uniformiranih mornarjev izvršila napad na palačo državnega predsednika Istočasno je bil izvršen tudi napad na zgradbo finančnega ministrstva ter na arzenal Predsednik Vargas in njegov zet Sarmando sta se branila ob pomoči posadke 15 ljudi čeli 2 uri. V obrambo so uporabljali tudi strojnice. Zatem pa je prispel upravnik policije Miller z 2.000 vojniki Na raznih točkah v okolici palače je prišlo do puličnih spopadov. Vojni minister Dutla je takoj, ko je zvedel za vstajo, ukazal zasedsti najvažnejše mestne točke. Vojska in policija sta postopali po navodilih vojnega ministrstva. Šef glavnega generalnega štaba Monteiro je bil z nekaterimi generali napaden na svojem

domu, vendar pa se jim ni zgodilo ničesar hudega, ker so se uspešno branili. Arzenal vojne mornarice je zasedla vojska. Vstaji so poraženi. Vojska je brezpogojno izrazila zvestobo predsedniku Vargasu. Zaprli so mnogo oficirjev kopne vojske in mornarice, med njimi tudi generala Klingerja, ki je že leta 1932 poskusil z uporom v Sao Paulu. Prav tako so zaprli vodjo integristov Pliniosa Salgado. Odkrili so velika skladišča orožja in streliva. V bitki okoli predsednikove palače je bilo ubitih 9 oseb, 20 pa jih je ranjenih, med njimi tudi princ Braganški. Aretirani je bil tudi admiral Tavares ob enem s princem Jeanom Orleanskim in Braganškim, ki je sin kandidata za prestol in je gojence letalske šole. Princ je bil ranjen pred pal Guanabara.

Oboroževanje Anglije v zraku

Velika debata v spodnji zbornici

LONDON, 12. maja. AA. Jutrnanji tisk je obirno piše o razpravi, ki se bo danes popoldne razvila v spodnji zbornici. Na popoldanskem seji je namreč na dnevnem redu vprašanje letalskega oboroževanja. »Times« pišejo, da so se ponestrčili dosedanje pookuzi o organizaciji in metodah v letalski industriji. Sedaj povsod uvidevajo, da dosedani način proizvodnje ni odgovarjal dejanskim potrebam. »Daily Telegraph« piše, da se pri obravnavanju letalskega vprašanja ne upoštevajo nikakšni strankarski oziri, ampak bo ves

narod podpiral delo vlade, ne bo pa dopuščal nobene dvoumnosti in zapiranja oči pred dejstvi.

»News Chronicle« obirno piše o velikih letalskih naročilih pri angleških tovarnah v zadnjih 14 dneh

»Daily Mail« piše, da angleško javno mnenje pričakuje, da bodo na današnji seji podana zadostna jamstva za rešitev vseh vprašanj, ki se tičejo letalstva.

»Daily Express« veruje, da bodo število vojnih letal določili na najmanj 3.500.

Amerika Nemčiji ne da helija

Končna odločitev Roosevelta

WASHINGTON, 12. maja. AA. DNB: V washingtonskih vojaških krogih so zelo presenečeni zaradi izjave, ki je bila objavljena v sredo in ki pravi, da ni predsednik Roosevelt niti najmanj razpoložen, da bi pristal na to, da USA lahko prodajajo helij v Nemčijo. Presenečenje je tem večje, ker si je Roosevelt pridržal pravico odločitve v tem vprašanju.

Dr. Eckener je izjavil zastopnikom ameriškega tiska, da upa, da ta sklep še ni končno uveljavljen. Rekel je še, da bi bilo treba obžalovati, če bi vojaški razlogi ovirali razvoj tistega prometnega sredstva, ki nau-

Čitajte in širite

»Slovenski Narod«!

»Vreme« o dr. Mačku

»Vreme«, ki stoji, kakor je znano, zelo blizu vladnim krogom, piše: »v zadnjem času se opažati v vseh vrstah zagrebškega meščanstva, zlasti pa med srednjim stanom, kakor tudi pri gotovih vidnih gospodarstvih krogih vedno več kritike in veliko nezadovoljstvo v akcijo in s postopanjem dr. Mačka. Zlasti je izzval živo nezadovoljnost in obsodbo zadnji letak dr. Mačka. Splošen vtis je, da dr. Maček to pol ni postopal po lastni iniciativi, marveč pod gotovimi vplivi od zunaj, ki ni zainteresirana s samo ideologijo pokreta, čigar politične smernice ima v rokah dr. Maček. V krogih, ki so jih zadnji dogodki, povzročeni po letaku dr. Mačka, iz raznih vzrokov zainteresirali, govore z gotovostjo, da je dr. Maček izdal ta letak po prigovarjanju dr. Rudolfa Bičančiča, direktorja in enega izmed glavnih organizatorjev in ustanovnikov »Gospodarske sloge«

Nič sentimentalnosti!

»Samouprava«, glavno glasilo JRZ, izjavlja v posebnem članku: »Časti so taki, da niti naša država ne more biti sentimentalna nasproti svojim izdajcem in naj oni žive v državi sami ali v inozemstvu. Sentimentalni razlogi odpadejo, kadar so vrhovni državni in nacionalni interesi v nevarnosti! Zato zahtevamo, da vlada napraví konec nemogoči »tradiciji«, po kateri sicer vsak Jugosloven odgovarja za ono, kar objavi v svoji državi, ničče pa ne odgovarja za ono, kar objavi v inozemstvu; odgovoren ni celo niti takrat, kadar objavi najgornješnje stvari, stvari, ki so v srčemo domovine in škodujejo ugledu in glasu Jugoslavije tako zelo, da se da tako dejanje primerjati samo zločinu najtežje veleizdaje. To se mora kvalificirati kot hudodelstvo in kaznovati kakor vsak drug zločin. In čim strožje, tem bolj!«

»Politika iz ušesa v uho«

V sarajevski »Jugoslovenski pošti« čitamo: »Od ušesa do ušesa gre v Zagrebu »aventicen« glas, da koketirajo izpod kape voditelji hrvaškega narodnega pokreta z gospodari splošne nacionalne situacije, da celo po njihovih navodilih uravnavaajo svoje postopanje in pripravljajo brezoblasten prehod v oportunitizem. — Po mestu te govorice vžigajo, na kmeth pa polagoma prodirajo. Ker se je že pred 15 leti začela politika priepetavanja in ker se je kot taka zlasti pri volitvah pokazala za zelo učinkovito, ni izključeno, da bi tudi to pot ne bila vas posluna preizkušeni metodii politike iz ušesa v uho. — Dogaja se, da človeka čisto v življenju bije prav njegovo lastno orožje!«

Pol stoletja že deluje GMD, dandajmo is an pol stotletja!

Zaščita nosečih mater

Posvetovalnica in dom za noseče matere sta v Ljubljani nujno potrebna

Ljubljana, 12. maja
V prostorih Jugoslovanske unije za zaščito deca se so splošno vodilni funkcionarji Unije za zaščito deca in zastopniki nekaterih socialnih ustanov ter so razpravljali o potrebi ustanovitve posebne posvetovalnice in doma za noseče matere.

OTROKA JK TREBA ZAŠČITI
ZE PRED ROJSTVOM
V vseh kulturnih državah je kmalu po pričetku borbe proti umrljivosti otrok pridolo prepričanje, da je treba zaščititi otroka že v materinem telesu in ne šele po rojstvu.

NOSEČE ŽENE PROSIJACIJO
PO ULICAH
Dan za dne nam nudijo ulice, sodna dvorana, bolnica žalostne prizore, ki naravnost vpijejo o potrebi zaščite nosečih žensk. Pri nas se več vedno dogaja, da noseče žene tik pred porodo prosišajo po ulicah.

IZJAVA PRIMARIJA DR. DRAGAŠA
Primarij Doma za zdravstveno zaščito mater in deca dr. Dragaš je na sestanku izjavil, da njegov zavod opravlja že razna v pravilniku posvetovalnice za noseče matere določena socialna in higijenska dela.

IZJAVA PROF. DR. ZALOKARJA
Upravnik ženske bolnice prof. dr. Zalokar je poudaril, da je potreba po posvetovalnicah in domu za noseče matere splošna in ni nujna samo za Ljubljano.

Lep pevski nastop
Maribor, 11. maja
Pevski zbor Slovenskega trgoveškega društva v Mariboru je imel v nedeljo 11. maja v Sv. Lovrenu na Pohorju svoj pevski nastop.

Lep pevski nastop
Maribor, 11. maja
Pevski zbor Slovenskega trgoveškega društva v Mariboru je imel v nedeljo 11. maja v Sv. Lovrenu na Pohorju svoj pevski nastop.

Potujoča
protiplinska razstava
Ljubljana, 12. maja
Da bo prebivalstvo poučeno o obrambi proti napadom iz zraka v primeru vojne, je bila prirejena protiplinska razstava na železniških vozovih, ki je že lani vzbudila precejšnjo pozornost.

Iz Maribora
Direktna zveza Budimpešta—Rogaška Slatina
Dolgotrajnemu prizadevanju ravnateljstva banovinskega zdravilišča v Rogoški Slatini in Tujske prometne zveze Putnika v Mariboru se je posreželo izposlovati, da je železniška uprava klično omogočila za časa glavne turistične sezone promet z direktnimi kurznimi vagoni med Budimpešto in Rogoško Slatino.

Požar v Vodcah
Ljubljana, 12. maja
V širši ljubljanski okolici so požari kaj pogosti, posebno pa v vaseh za Smarno gorjo. V ponedeljek se je pokazal rešiti petelin spet v Vodcah, kjer je pričelo goreti gospodarstvo poslopje posestnika Trebevska.

Iz Celja
Celjsko strelsko okrožje je na svoji redni skupščini v nedeljo izvolilo svojega predsednika g. podpolkovnika Josipa Krasnika in priznanje njegovih zaslug za strelski pokret, zlasti pa za preveč celjskega strelskega okrožja, za častnega predsednika, g. Janka Wagnerja.

Iz Kranja
Osebnost vest. Koč delegat Zdrženja gostilničarjev in kavarnarjev v Kranju je odpotoval v turek zvečer g. Miro Peterlin hotel in zborniški svetnik na vsedržavni gostinski kongres v Novi Sadi.

Običinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.

Cvetični dan priredi prihodnjo nedeljo 15. maja kranjska »Protituberkulozna liga«. Občinstvo pozivamo, da kar največ daruje v plemeniti nameni, s katerimi liga vrši težko službo v boju proti jetiki.

Prometni prometni književni in umetniški tečaj. Turistični savez v Dubrovniku je v svahtu čim učinkovitejšje tujsko prometne propagande Dubrovnik in našega južnega Jadrana razpisal natečaj za najboljši članek o Dubrovniku in Boki Kotorski, dalje za najboljšo fotografiko posnetke Dubrovnik in Boka Kotorske, za reliefne propagande in orientacijske karte Dubrovnik in Boka Kotorske ter za najboljšo znanstveno delo o Dubrovniku.

Naše gledališče
DRAMA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12. maja: Pokojnik. Red A
Petek, 13. maja: Lopovščine. Proslava 25 letnice gledališkega udejstovanja Vala Bratine.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12. maja: Madame Sans Gene. Red Četrtek
Petek, 13. maja: Ob 15. uri: Prodana nevesta. Dijaška predstava p. globoko znanjanih cenah od 16 din navzdol.

Gostovanje bolgarske operete v Ljubljani. Dne 17., 18. in 19. t. m. bo gostoval bolgarski Kooperativni teater v dramskem gledališču. To je zadržal igralcev, ki obstoj že 15 let, 10 let jo vodi umetniški vodja Ivan Stanev.

Iz Maribora
Direktna zveza Budimpešta—Rogaška Slatina
Dolgotrajnemu prizadevanju ravnateljstva banovinskega zdravilišča v Rogoški Slatini in Tujske prometne zveze Putnika v Mariboru se je posreželo izposlovati, da je železniška uprava klično omogočila za časa glavne turistične sezone promet z direktnimi kurznimi vagoni med Budimpešto in Rogoško Slatino.

Pevec Marion Vlahovič v Mariboru. Pevec svetovnega slovesa Marion Vlahovič, ki je stalen gost v Rimu, Milanu, Berlinu itd., bo v kratkem gostoval tudi v Mariboru v nepreklicno zadnji predstavi »Trubadurja«.

Trije vionij 18ti hiši. V noči na sredo je neznani storilec iz dvorišne strani vionil v lekarno Savost na Kraja Petra trgu. Vionilec je očitno stikal za denarjem, ker je preiskal vse predale in vdrl v dnevno blagajno, kjer pa je na svoj smolo našel le en dinar.

Gledališče. Prva ponovitev opere »Dalibor« v dravi za red A. V soboto zvečer bo repriza italijanske komedije »Dva tučata rdeča roža«.

Zopet dva transporta v tujino. Tekom večeršnjega dopoldneva sta bila iz Maribora zopet odpredana dva vlaka s sezonskimi delavci iz Prekmurja in Novega Sada.

Zopet dva transporta v tujino. Tekom večeršnjega dopoldneva sta bila iz Maribora zopet odpredana dva vlaka s sezonskimi delavci iz Prekmurja in Novega Sada.

Mešnice ob nedeljah odprte. Prodajalnice mesa bodo ob nedeljah zopet odprte in se bo meso prodajalo tudi na trgu, ker neha nedeljski počitek.

Beležnica KOLEDAR
Danes: Četrtek, 12. maja, katoičnici: Frankracija, Stojmir
DANABNE PREDITVE
Kino Matca: Revolucijska svatba

Od pod sita
Če greš po naši ožji domovini, opaziš tu pa tam obtekle napise: »Gasthaus«, »Tischlerlei« ali »Gemischtwarenhandlung«.

Čas vse razgloda in vse izpremeni. V 20 letih se je marsikaj izpremenilo. Dež je izpral slovenske napise, da se vidijo zdaj pod njimi tu pa tam stari, sicer precej obdelani, pa vendarle še čitljivi napisi.

Tragedija starega hišnika
Po Bledu se je včeraj naglo raznesla vest, da si je komšal življenje znani vrtnar in oskrbnik vile nekega ljubljanskega odvornika 75 letni Janez Kogovšek. Starček, ki zavojuje visoke starosti ni bil več sposoben za težje delo, je zadnja leta živel v precejšnji bedi in pomanjkanju.

Požar v Vodcah
V širši ljubljanski okolici so požari kaj pogosti, posebno pa v vaseh za Smarno gorjo. V ponedeljek se je pokazal rešiti petelin spet v Vodcah, kjer je pričelo goreti gospodarstvo poslopje posestnika Trebevska.

Radioprogram
Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega stiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafjevica ulica 5.

Petek, 13. maja
11: Solska ura: Naše šolske pesmi (prof. Pavel Kozina). — 12: Po naših logih in gajih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Oldenski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zvečer v kazenskem pravu (ga. dr. Donata Capuder). — 18.20: Koncert na vrliških orglah (plošče). — 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Stanovske prilike v Hrvaški za časa Zrinjsko-Frankopanske vstaje (dr. Antum Dabovič) Zgb. — 19.50: Poročila o izseljenih. — 20: »V petek trinaeset dni« Večer za praznovne ljudi. Sodelujejo: Radijski orkester in člani radijske igralne družine. — 22: Napovedi, poročila. 22.15: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

Nepozabni „Poročnik indijske brigade“ Errol Flynn
DANES PREMIERA! Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri. prvič v komični satiri, v filmu, ki je bil odlikovan z nagrado v Benetkah.
Nekoč se je dogodilo...
KINO UNION telefon 22-21

Razstava umetnika Eda Deržaja
Prvi slovenski slikar mlajše generacije, ki odkriva lepote naših gora in gorskih pokrajin

Ljubljana, 12. maja
Ob otvoritvi razstave slik Eda Deržaja je se je zornila peščica ljubiteljev slovenske umetnosti, ki se ne pogrešamo ob takih priliki nikoli v Jakobčevem paviljonu. To so gosti, ki bi jih lahko našli na prste obeh rok. Nočemo s tem reči, da se v Ljubljani ne zanima za otvoritev umetniških razstav več kot 10 ljudi, reči hočemo le, da je mogoče večino našega občinstva privabiti v paviljon in dvorane samo s primerno reklamo. Eda Deržaj ni bobnal na veliki boben, skromen je in v prepričanju, da ob takih prilikih ljubljancim stori svojo dolžnost, je pozabil na bežno reklamo pred otvoritvijo. Ne škodi, ako poročevalci to ob vsaki priliki omeni. To pot je treba pripomniti še to, da Slovensko planinsko društvo ni poslalo niti svojega zastopnika na otvoritev.

Običinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Občinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Občinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Občinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Občinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Občinska seja. V petek, dne 13. maja ob 20. uri zvečer se vrši v občinski posvetovalnici redna občinska seja.
Obisk zaščitnih sester. Pod vodstvom ge. dr. Šimenčeve je včeraj obiskala Kranj skupina gojenk šole za zaščitne sestre v Ljubljani. Gojenke so se dopoldne mudile na Golniku na ogledu zdravilišča, popoldne so si pa pod vodstvom zaščitne sestre gđ. Čarmanove na tukajšnjem protituberkuloznem disperanziju ogledale Zdravstveni dom OUDZ v Kranju in njegove naprave, potem so pa odšle še na ogled po mestu. Šola za zaščitne sestre v Ljubljani traja tri leta in nate absolventke namestijo po raznih zdravstvenih zavodih in ustanovah.

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri. — Zgolj za ljudi močnih živcev! — Kino Sloga, Tel. 27-30

Boris Karloff v najnapetijem filmu sezobe! Jačji od Frankenstein in drugih. **DIH SMRTI**

DNEVNE VESTI

— Smrti vzorne matere. V Tomaju na Krasi je davi ob 2. po kratkem, komaj dvo-dnevnem trpljenju izdihnila v visoki starosti 76 let gospi Katarina Kosovelova, rojena Stresova, vdova po nadučitelju. Pokojna gos-pa je v nacionalnem duhu vzgojila pet otrok od katerih žive še štiri, med njimi naša uredniški tovariš urednik »Jutra« g. Stano Kosovel, znana pianistka Karmela, poročena na Dunaju, gimnazijska profesorica Anica v Ljubljani in hčerka Antonija, ki je doma. Bila je tudi mati znanega nadbudnega pes-nika Srečka Kosovela, ki je pred leti legel v prereni grob. Pogreb drage gospe bo v petek ob 17. na tomajskem pokopališču. Plo-meniti materji fasten spomin, ugledni Kosovelovi rodbini naše iskreno sožalje!

— Kongres kazniškega osebja. V Sremski Mitrovici je bil v torek zaključen X. kongres strokovne organizacije paz-niškega osebja naših kaznic. Predsedo-val mu je Ivan Meško iz Maribora. Na kongresu se je obravnavalo zlasti vpraša-nje zboljšanja gnotnega položaja kazni-škega osebja. Pravosodni minister ima v novem finančnem zakonu pooblastilo, da izda uredbu, po kateri bi se gnotni in so-cialni položaj kazniškega osebja v kaz-nišnicah zboljšal. V tem smislu so bo-organizacija prizadevala, da izpostavi ured-bu. Izrečena je bila zahvala odboru v Ma-riboru, ki že 10 let postuje na čelu z Iva-nom Meškom, ki je organizacijo tudi usta-novil.

— Sestane jugoslovanskega italijanskega gospodarstva odpora. Prilagodni mesec se sestane stalni jugoslovanske italijanski od-bor in sicer na vrz na Bledu. Tu bo tretji sestanek in na njem se bodo obravnavala vsa vprašanja, ki so postala pereča po pri-ključitvi Avstrije k Nemčiji odnošno, ki so v zvezi z novimi kliničnimi sporazumom sklenjenim 12. januarja.

— Ij. Nov grob. Ugledno rodbino univerzitetnega profesora dr. Jovana Hadžića je za-del hud udarec. Neizprosnna smrt ji je iz-rzala danes sina inženirja Saša, ki je umrl v cvetu mladosti, star šele 26 let. Pokojni Saša, ki je študiral na univerzi v Ljublja-ni in je bil izredno nadarjen mladenič, saj je obvladal skoraj vse evropske jezike. Bil je res up in ponos svojega očeta, ki ga je smrt nadarjenega sina, kakor tudi vse ostale svoje zelo potrla. Za pokojnim sinom žalujejo še mati Gjurčija in brat Dušan. Zemeljske ostanke blažega pokojnika bodo pre-peljali v pravoslavno cerkev Sv. Cirila in Metoda, odkoder bo pogreb jutri ob 15. na pokopališču k Sv. Križu. Vrlemu mladeniču časten spomin, ugledni rodbini dr. Hadžićevi naše iskreno sožalje!

— Razpisana služba. Pri banski upravi dravske banovine v Ljubljani se razpisuje mesto homovinskega uradniškega pripravni-ka VIII. položajne skupine za službo v pa-sivni (protiplinski) zaščiti. V poštev prihaja-jo dipl. inženirji kemije in dipl. filozofi-ki-miki, predvsem oni z ustrežno prakso, ozi-roma delovanjem v tej stroki. Prošnje, opremljene s potrebnimi listinami s smislu Š. 3. zakona o uradnih, je treba vložiti pri ob-hodnem oddelku banke uprave do 10. junija.

— Dr. Bogdan Pavlu v Zagrebu. Da-nes je prispev v Zagreb eden najuglednej-ših češkoslovaških diplomatov, namestnik zunanjega ministra Krofte dr. Bogdan Pavlu, bivši češkoslovaški poslanik v Mo-skvi, Kopenhagnu, Sofiji in drugih pre-stolicah. V Zagrebu ostane več dni.

— Tržska kriza v cementni industriji. Dalmatinske tvornice že precej časa ne obratujejo in delavstvo je še vedno brez zaslužka. V skladiščih je nad 100.000 ton za izvoz pripravljene gnetila. Vse tvornice izvozijo zdaj 1.500 do 1.500 vago-nov cementskega gnetila, če pa je prej izvozila vsaka tvornica 1.500 do 2.000 vagonov.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina dneva, stanovito vreme, po dnevi topleje. Včeraj je deževalo v Maribo-ru, Zagrebu, Sarajevu, Splitu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 21, v Beogradu 30, v Sarajevu 18, v Ljubljani 16,8 v Mariboru in v Zagrebu 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,2 temperatura je znašala 6,2.

— Vlomi v St. Pavlu pri Preboldu. V eni preteklih noči je bilo vplimljeno v trgovino Nade Cvanek. Vplimci so vdrli v trgovino skozi okno in odnesli veliko svilne, precej draga blaga vseh moških vrst ter nekaj točačnih izdelkov, posebnih vrednotnih in go-tovine. Škoda znaša nad 30.000 din. Za ta-tovi manjka znanak za vsaka sled.

— Smrtina nesreča v pivovarni. V pivovar-ni v Mitrovici se je pripetila včeraj jutraj smrtna nesreča. 32letni strojnik Anton Hein-rič je pregledoval stroj, ki je bil v pogonu. Naenkrat ga je zgrabil jermen in ga potegnil med kolese. Nesrečen je zadobil tako tež-ke poškodbe, da je takoj izdihnil.

— V smrt, ker ga je zapustila kavarjarska pevka. V Mitrovici si je končal življenje 18-letni strojnik klučavničar Aleksander Akimović. Fant je bil zaljubljen v lepo, mlado kavarjarsko pevko Giurgjo Sinković, ki se je pa naveličala njegove ljubezni in mu spo-ročila, da ga ne mara več. To ga je tako potrla, da se je najprej zabedel v prači, po-tem je pa skočil v vodo. Zapustil je več poslovnih pisem. Eno je naslovil tudi na svojo izvoljenko in v njem pravi, da bo na-šla njegov grob sredi Save.

— Siromahna sluga zadet v loteriji 301.900 dinarjev. Včeraj je bil drugi dan žrebanja državne razredne loterije in dobiček 300.000 dinarjev je padel na srečje št. 83.584, ki je kupil neki sluga iz Foče v Bosni. Ta sre-čka je zadela dobiček 1.000 din. razen tega na še preostali 300.000 din.

— Tragična smrt industrijalca Veljeka. V soboto se je pripetila na cesti blizu Somba-žarja težka avtomobilska nesreča. Z avtomobilom sta se peljala lastnik velikega mlina Djordje Veljeka in njegov delavec Stevan Lakatoš. Sečiral je mehanik Josip Radič, ki pa nima šoferskega izpita. Ko se je hotel umak-niti nekemu kolezarju je zavozil v električni drog. Veljeka in Lakatoš sta obležala one-veščena. Prepejana sta bila v bolnico, kjer je Veljeka težkim nortranjem poškodban pod-legel. Lakatoš se pa še bori s smrtjo.

— Pozor čitatelji! Nagradno tekmoval-nje za Radion traja še kratak čas. V so-boto izide zopet celozastirni inserat, s ka-terim se lahko udeležite tekmovalja in če vam bo sreča mila, boste dobili prvo na-grado, ki znaša 10.000 dinarjev v goto-vini.

— Dva velika kongresa, ki bosta obrni-la pozornost vse države nase in na Ljub-ljano, bosta med pomladnim ljubljanskim velesojem, ki bo od 4. do 13. junija. Iz vse države se bo zbralo okrog 6000 trgo-vec na vsedravnem trgovskem kongresu, ki se ga bodo udeležili tudi zastopniki tr-govstva iz Bolgarije. Gospodarski pomen velesoja bo zrastle že zaradi tega kon-gresa, a letošnji velesoj bo tudi sam na sebi zelo pomemben, ker bo vseboval vel-ke, reprezentativne gospodarske razstave. K temu je treba pristihi veliko posebno razstavo »Naša cesta«, ki bo pokazala, kakšne bi naj bile naše ceste in kakršne bodo morale prej ali slej postati, saj je Slovenija izredno pomembno mednarodno gospodarsko križišče. O velikem gospo-darskem pomenu za vse državo primerne, ga cestnega omrežja v Sloveniji bodo raz-pravljali na kongresu Društva za ceste. Razstava sama bo lahko preprečila udele-ženec kongresa iz drugih pokrajin in zla-sti iz Beograda, da je zahteva Slovenije po dobrih, modernih cestah v resnici živ-ljenjska ter v interesu vse države. Veli-ka avtomobilska razstava pa bo hkrati po-buda za čim intenzivnejše pospeševanje motorizma pri nas. Splošna gospodarska razstava velesoja bo nudila lepo zakro-ženo sliko življenjske sposobnosti sloven-ske industrije in obrtne delavnosti. Skup-na, reprezentativna razstava Francije nas bo izpodbudila, da se oklenemo čim bolj svoje iskrene in mogočne zaveznice, ki ne prihaja k nam z ognjem in mečem, ampak s knjigo. Na razstavi bo namreč tu, bi 3000 francoskih knjig.

— Se o ribah ki zatirajo maljarje. Glede na članek: »Ribe zatirajo maljarje, priobčen v ponedeljek 9. t. m., smo prejeli naslednje pismo: Pri nas v Jugoslaviji zlasti v Južni Srbiji, zatirajo s pomočjo rib (Gambusov) že več let z uspehom maljarje. Pred dvema letoma se je tudi tukajšnji Higijenski zavod trudil v okolici Pragerskega, Dolnje Lende-ve, Metlike in Črnomlja omejiti, oz. zatreti to nadležno in nevarno bolezen. Za to namen so spustili v vode močvirnatih krajev več tisoč Gambusov. Klub akvaristov in Ljubljani-ji že tretje leto Gambuse v izvirku v Vi-kerih pod Šmarjno goro, katere je tudi pravo jesen na Ljubljanskem velesojem raz-stavil v dveh velikih akvarijih. Zal se ob-iskovalci velesoja niso zanje zlosti zanimali, klub temu da so bloučstvu zelo koristni. V Mostarju goje specialno v ta namen vsako leto na tisoče rib (Gambusov) katere raz-pošiljajo v različne močvirnate maljarne kraje.

— Nova skladba za moški zbor. Na proš-no pevškega društva Oljka v Celju je uglas-bil skladatelj Zorko Prelovec na besedilo f. Jožeta Cvelbarja, mladega slovenskega pesnika, ki je padel na bojnih poljanah v svetovni vojni Narodno (Jaz pa pojem v daljnje kraje...) za moški zbor in bariton-ski solo. Društvo »Oljka« bo pevno, v narod-nem tonu napisano pesem razpeložilo in raz-pošiljalo.

— Tujskoprometne propagandne izdaje. Kr. banska uprava opozarja vse tujsko-prometne organizacije, ustanove, lastnike (upravitelje) hotelov, penzionov, gostinj i. dr., ki izdajajo v turistično propagandne namene, za vabo gostov, prospekte, le-take, plakate, zemljevidne skice, razgled-nice, albume itd., da je potrebno vse to-vrstne osnutke (besedilo kakor: skice in slike) pred natiskom v tiskarnah predložiti Zvezi za tujski promet v Ljubljani od-nosno Tujsko prometni zvezi v Maribo-ru v pregled in odobritev tako zaradi evi-dence naše turistične propagande kakor še posebno, da se nesmotra, pomanjkli-va ali sploh neumestna propaganda pre-preči.

— Peš pridete do morja v dveh dneh iz Ljubljane, a vendar samo odrezani od nje-ga, tako da mora avtobus voziti skoraj 8 ur po kravjih stezah. To je največja ne-sreča za Slovenijo, da nima zveze z mor-jem — kakor organizem brez pljuč je. Odprite nam okno v svet, odprite sloven-skemu gospodarstvu izhod na morje! To je zahteva, ki mora zbuditi odmev po vsej državi, saj gre za interese vse države — in ki se bo manifestirala najlepše na po-mladnem ljubljanskem velesojmu od 4. do 13. junija.

— Ij. Ob dvajsetletnici judenburških žrtev je mestna vrtnarica zasadila s cvetjem nji-hovih grobove na pokopališču pri sv. Križu, jutri v petek, na predvečer obletnice dneva, ko so jim avstrijski rablji vzeli življenje za-radi jugoslovanskega prepričanja, pa mestna občina ljubljanska grobove žrtve okraši s šopki pomladanskega cvetja in vencem ter na grobovih prižge sveče. Naj bi občinstvo te dni izkazalo hvalnožestvo in čast mučeni-kom vsaj z obiskom njihovih grobov!

— Ij. Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani priredi ob priliki protituberkuloz-ne tedna naslednje predavanje: Danes v četrtek dne 12. t. m. ob 20. uri v Dvorani Delavske zbornice predavanje za vso javnost predavajo gg. zdravniki: dr. Prodan — o razvoju in zdravljenju tuberkuloze (preda-vanje z diapozitiv); dr. Miss — tuberkuloza in družina; dr. Rupnik — socialno zavarova-nje proti tuberkulozi. Vabimo vse, ki si žele o tej med našim narodom razširjeni bolezn-i, poduka, da pridejo polnoštevilno. V petek 13. t. m. ob 20. uri istotam predavanje za vse vajece s filmom in diapozitivi. Predava dr. Krisper — tuberkuloza in vajejci. Prosimo vse delodajalce, da svoje vajejce na to predavanje opozorijo in jim pripravljajo ude-ležbo.

— Ij. Protituberkulozna zveza v Ljublja-ni sprejema iz mnogih krajev razveselje-ve vesti o raznih prireditvah v letošnjem protituberkuloznem tednu. Tudi zbirke so zelo povoljne in tekmujejo nekateri kraji med soboj. Upamo, da ne bo kraja v Slo-veniji, ki ne bi prispeval za namene proti tuberkulozne borbe in da razlika med naj-manjšimi in največjimi kraji ne bo velika.

— Ij. v izloženem oknu Tiskovne za-druge je ob priliki jubileja, ki ga jutri, v petek 13. t. m. proslavi naš znani igralec in kulturni delavec Valo Bratina razsta-vil kipar Nikolaj Pirnat izredno uspešo-risbo svojega prijatelja in rojaka, jutri, šmaja ljubljana.

— Ij. Društvo Tabor. Redni letni občni zbor bo v nedeljo 15. maja ob 9. dopoldne v beli dvorani hotela Union. Vabimo čla-ne, prijatelje in dobrotnike, da se ga ude-leže v čim večjem številu. Kdor se ni po-razval članarino, naj to stori v tajnistvu med uradnimi urami ali pa pred občnim zborom.

— Ij. Bežigradska poskujna šola priredi v nedeljo 15. t. m. ob 4. popoldne v svoji telovadnici proslavo materinskega dne. Lep spored v deklaracijami, prizori in petjem bo izvajala šolska mladina. Prired-itve šolske mladine za Bežigradom so deležne simpatij staršev že zaradi svoje uspelosti. Tudi proslava materinskega dne ne bo zaostajala za dosedanjimi. Poleg te-ga je čisti dobiček namenjen siromašni šolski mladini. Vstopnina 6. 4 in 2 din.

— Ij. Fantastičen film za ljudi izredno močnih živcev v kinu Slogi. Po »Franken-steinu« in drugem delu tega filma so iz-delali sedaj v Ameriki z Borisom Karloffom se napetjši film »Dih smrti«, ki se predvaja sedaj v kinu Slogi. Ta film nam predvoča E. Karloffa kot odkritelja ta-jinstvene kemijske substance »radium X«, ki ima mnogo večjo moč kot radij sam. Karloff inficirani s to snovjo ubija živa bitja že s samim dotikom roke, uničuje ogromne skale itd. O vsebini tega izredno napetega filma nečemo več podrobnosti povedati, dejstvo pa je, da je »Dih smrti« film za ljudi, ki imajo zelo dobre in močne živce. Ker je film določen za Ljubljano, da si ga občinstvo čimprej ogleda. Cene v kinu Slogi so tako nizke, da je ogled fil-mov v tem kinu mogoče najširšim slojem občinstva.

— Ij. Sezija spargeljev. Vsak dan sveže, zlatne, domače beluse servira gostilna pri Slepem Janezu!

— Ij. Idrski krožek vabi vse idrijske rojake in prijatelje, da se v čim večjem šte-vilu udeležijo proslave 25 letnice umetniškega delovanja rojaka g. Vala Bratine, ki bo v petek 13. t. m. v dramskem gledališču.

— Ij. Hubadova župa vabi vse ljubljanske in okoliške zbornice sprejemu bolgarskih pevcev iz Plovdiva drevi ob 20.24 na glavnem kolodvoru ter v petek na koncert v Filharmonijo ob pol 21. V soboto 14. t. m. je ob 20. v Glasbeni Matici prva vaja vseh mešanih in moških zborov za nastop pri odkritju E. Adamičevega spomenika. Note: »Ecce dolor« in »Molitev«.

— Ij. Telesni plod na cesti. On dan je bilo najdeno na hodniku nasproti cerkve na Ta-boru trupelce nedonošenega deteta. Trupe-lce so po komisijem ogledu pokopali, policija je pa uvela preiskavo.

— Ij. Vsaak dan sveži spargelji v gostilni pri Kmetu v Šiški.

— Ij. Neimenovani tovariš daruje za ubo-ga študenta din 50.

— Ij. Rokavice nogavice — Karničnik, Ne-botičnik.

Inozemski gostje na Gorenjskem

Kranj, 12. maja
Zaradi dežja v torek so morali zastopniki mednarodnih potovalnih uradov svoj spored nekoliko spremeniti. Iz Skofje Loke so se pripeljali v Kranj ob 16.30. Napo-vedani izlet na Šmarjetno goro in na Je-zersko je odpadel. V Kranju so si ogledali razne znamenitosti, tako občinsko hišo, farno cerkev itd., nato so se odpeljali do novega lesenega mostu čez Kokro in na Pungrat, odkoder so imeli lep razgled po Savski dolini. Ob 20.30 je bil gostom na čast v hotelu »Stara postea« prirejen dru-žabni večer, ki se ga je udeležil tudi župan Česenski in predstavniki raznih oblasti. Žu-pan je goste pozdravil v slovensčini, a ravnatelj Matevčič jim je v nemščini izrekel prisrčno dobrodošlico, nakar se je za spre-jem zahvalil g. Beurs iz Haaga. Pri dru-žabnem večeru je igrala vojaška godba, kranjski pevci pod vodstvom g. Mohorja so pa zapeli več narodnih pesmi, da je zavladalo prav prisrčno razpoloženje.

Čudno je poročanje »Slovenca«, ki piše, da je bil navzoč tudi sreski načelnik, ki ga ni bilo in da je g. Klemenčič govoril v fran-coščini, kar tudi ni res.

Bled, 12. maja
Snoči ob 20. so prišli zastopniki medna-rodnega turizma na Bled, kjer jim je ban-ska uprava ob 21. priredila v Parkhotelu skupno večerjo. Goste je pozdravil sreski načelnik dr. Vidmar iz Radovljice, ki je v glavnem tolmačil tujskoprometne potre-be Slovenije in Gorenjske. Govoril je v slovensčini, nakar je izvleček njegovega govora ponovil direktor Zveze za tujski promet dr. Žižek v nemščini. Za dobrodošlico se je zahvalil dr. Beurs iz Haaga v holandščini. Predstavniki tujskoprometnih organizacij in blejskega hotelirstva so iz-koristili ta večer za intimnejši kontakt z organizacijo tujsko-prometnih predstavniki-ko iz vse Evrope. Videti je bilo, da so gostje zelo zanimajo za Bled, o katerem so že veliko čuli.

Davi je bilo na Bledu krasno solnčno jut-ro, tako da so gostje dobili najlepše vtise o lepotah Bleda. Čez dan so napravili majhne izlete s čolni na otok in se sprehodili okrog jezra, pozneje pa so šli tudi na izlet v Vintgar. Popoldne se odpeljuje gostje v Bohinjo.

Darujte za »Zvončkov« sklad

MALI OGLASI
Beseda 50 par. davek posebej. Preključ, izjave beseda Din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 5 Din

MIZE IN STOLE
vsakovrstne izdelujem ter re-noviram oprave najceneje. — Josip Zorman, Breg 14. 1446

BUKOVE ODPADKE
500 kg za 110 din dostavljene na dom nudi tvrdka »Kurivoc«, Tyrševa cesta 31, telefon 34-34. 1447

KLASEJE
PRAVA KLASA
JUGOGRAFIKA
STANA 123

Kako očarljiva je sveža in nežna koža — kako neizogibno potrebno je milo, ki jo neguje!

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
snežnobele barve omamljivega vonja

ELIDA MILA

Mohorko je denar naberačil

Maribor, 12. maja.
Nedavno smo poročali, da je v mariborski bolnici umrl 54letni hlapec Anton Mohorko, ki je pred smrtjo zahteval policijskega stražnika, češ, da mu mora nekaj važnega povedati. Še predno je stražnik prišel, je Mo-horko izdihnil. Ko so pregledali njegovo obleko, so našli v stiknjih zadržih 25.000 dinarjev in štiri hranilne knjižice z vlogo din 175.000.

Mariborska policija je takoj uvedla prei-skavo — da ugotovi, odkod pokojniku toliko denarja. Naslovila je na razne orožniške po-staje, v kraje, kjer je Mohorko služil za hla-pca, »okrožišče«, naj bi sporoče, koliko je Mo-horko zaslužil in če je mogoče, da si je toliko »prilabil«.

Policija je zdaj prejela iz raznih krajev odgovore, da je bil Mohorko izredno varčen in škop človek. Imel je precej denarja, ki ga je posojal proti visokim obrestim. Videli so ga večkrat tudi, da si je oprtal malho in čel beracič, zlasti v Slovenske gorice, na Dravsko polje in v Dravsko dolino. Po ce-stah je pobiral cigaretno ogorko in sploh vse kar se mu je zdelo vredno, prenehoval pa je večinoma po hlevih in kozelih. Če mu je kdo kaj daroval, je spravil v nahrbtnik in pozneje prodal. Nikjer ni služil dolgo, pač pa je vedno rad hodil beracič. Mariborska policija je na podlagi zbrane gradiva usta-vila preiskavo, ker je ugotovljeno, da si Mohorko ni prisvojil denarja na nezakonit način.

Vlomi in tatvine

Ljubljana, 12. maja
Oni dan je nekdo vdrl v omaro na hod-niku univerze v II. nadstropju ter odnesel 1500 din vreden pisalni stroj znamke Erica. V stanovanju Josipine Bizjakove v Komen-skega ulici je v odsotnosti lastnice vdrl ne-ki brezposelnec, ki so mu pa že na sledu in ki je ukradel zlato dvokrovno uro z vgra-vanim imenom »Anica« na pokrovu. Za-dovoljil pa se ni samo s 700 din vredno uro, marveč je vzel tudi več perila, tako da ima Bizjakova okrog 1000 din škode. Izpred trgovine Dragotina Ostroznika v pa-saži »Viktortje« je nekdo odnesel te dni med opodanskimi tramovi nov, 90 din vred-en kovčec rjave barve. V Ilirski ulici je tat zlezel v podstrešno shrambo dimnikar-skega mojstra Janka Lipnika in mu odne-sel dve posteljni odeji, svetlorjave in sive barve, dve flanelasti rjuhi in pleteno ko-saro. Istotam je tat ukradel služkinji Fran-

čiški Marn nekaj perila v vrednosti 200 din. Tat se je splazil tudi na podstrešje poslop-ja Drž. hipotekarne banke na Tyrševi ce-sti, odkoder je odnesel šest telefonskih apa-ratov starega sistema, vrednih 4200 din. Iz podstrešne sobice postrežnice Josipine Ver-tovškove v Ilirski ulici 12 je tat odnesel 100 din vredno uro v lesenem stojalu. Ne-davno se je splazil že izsleden tat tudi v podstrešje hiše št. 10 v Gradišču in odne-sel neki stranki par črnih škornjev, dve plahti za pokrivanje voza, dve uzdi, nekaj železnega okovja za sedlo in dva kovčega.

Natakarici Antoniji Djordjevičevi, zapo-sleni v vinotoci na Tyrševi cesti, je nekdo odpeljal 1400 din vredno žensko kolo znam-ke »Brandenburg«. Kolo je bilo ukradeno tudi plesarskemu pomočniku Albinu Ne-redi in sicer pred palačo OUZD na Miklo-sičevi cesti. Neredovo kolo je bilo črno pleskano, znamke »Puch« tor je bilo vred-no 700 din. Kolo znamke »Puch« je bilo pa odpeljano Kristu Perku in sicer nekje na Celovški cesti.

Š filmskega platna

Kino Matija: Revolucijska svatha. V tem mesecu šele prva premiera. Komad je znan že po vprizoritvah v našem gledališču. Dejanje se godi med francosko revolucijo. Plečnikinja (Brigitte Horney) se v revolucij-skem metožu poroči s plemičem, ki pride iz emigracije samo zaradi poroče. Po svadbeni noči mora že zapustiti Francijo in se priklju-čiti armadi emigrantov-rojalstov v inozem-stvu. Republikanski čete obkolijo ponoči gradič. Plemiča obišči poslanec konventa na smrt, a poveljnik republikancev (Paul Hartmann) plemiča reši, s čimer pridoli tudi sree lepe plečnikinje. Rad žrtvuje svoje življenje za doživetje v svadbeni noči. Film je nemški, po vsebini zanimiv in pretresljiv z močnim dramatičnim koncem. Igra Paula Hartmanna nudi umetniški užitek, kakršne-ga mora dati le igralce velikega formata. Brigitte Horney je njegova vredna partneri-ca. Gre za enega izmed redkih nemških fil-mov, ki so tudi dobro režirani. Celota je po-dana z okusom in mero v dokaj čistem slo-žu. Fotografija je mestoma slaba in izgovar-java medla, kar pa gre na račun oguljenosti filmskega traka. Po dolgem času nemški film, ki ga je človek lahko vesel.

ŠAH

— Brzoturnir za prvenstvo maja bo v Ljubljanskem šahovskem klubu drevi ob 20. uri.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Občina Ljubljana
Mestni pooblaščenec

SAŠA

Umrli je naš srčno ljubjeni
naš up in naš ponos.
Pogreb bo v petek, dne 13. maja t. l. ob 15. uri iz pravoslavne cerkve Sv. Cirila in Metoda na pokopališču k Sv. Križu.
Prosimo tihega sožalja!

LJUBLJANA, dne 12. maja 1938.

JOVAN, GJURJICA in DUŠAN HADŽI — starši in brat ter vse ostalo sorodstvo.

POUK
Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 5 Din

STROJEPIŠNI POUK
Večerni tečaj, oddelki od 6 do 12. in od 14. do 19. ure zvečer. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. zvečer. Šolnina zelo nizka. Na razpolago 25 najraz-ličnejših pisalnih strojev. Po-seben tečaj za starejše dame in gospe. Christofov učni zavod, Domobrnska cesta 15. 1443

STANOVANJA
Béseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

STANOVANJE
enosobno ali majhno dvosobno, čisto, snažno — išče mirna in snažna uradniška stranka (dve osebi) za takoj ali kasneje. — Ponudbe z navedbo najemnine na upravo »Slov. Naroda« pod »Takoj ali kasneje«. 1438

MAKULATURNI PAPIR
proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica štey. 5

Še o železniškem trikotu v Sevnici

Zakaj ne bo imel severovzhodni del Slovenije direktne železniške zveze z morjem?

Sevnica, 11. maja. Včeraj smo v članku »Drugi železniški tir Zidani most—Zagreb« med drugim omenili, da ne bo predvidenega železniškega trikota v Sevnici, kar bo v veliko škodo potniškemu, kakor tudi tovornemu prometu. Če bomo naleteli na take nedostatkne stvari v Trebnjem, bo to res lepa »direktna« zveza severovzhodne Slovenije z morjem. Da ne bo železniškega trikota, naj bi bile krive nepremagljive tehnične ovire. T. j. menda dno Save, češ, da se ne da graditi na določenem mestu železobetonski most in morda še kaj drugega. Poglejmo, kaj piše ing. Klodič v svoji knjigi »Železniška zveza Slovenije s Susedskimi iz leta 1926 Navajamo samo najzanimivejši misli:

»Ker bo smer Zidani most—Trebnje glavna smer prometa ne pa smer Trebnje—Zagreb, ne gre, da bi morali vlake, prideske z Zidanega m. obračati na postaji Sevnica, da morejo zapustiti postajo na istem zapadnem koncu ter kreniti proti Trebnjemu. To bi pomenilo izgubo časa in nepotrebne stroške v strojni službi. Zeleni je, da vlakov ni treba obračati, ampak, da je dana možnost, da nadaljujejo svojo pot v svoji smeri, t. j. da zapustijo postajo na vzhodnem koncu in šele potem zavijejo proti št. Janžu. Zato namerno leži sevnica postaja preveč vzhodno od usta Mirovske doline v Savsko, tako da bi proga, zapustivši na vzhodnem koncu postaja Sevnica imela premalo prostora za oster ovinek nazaj proti dolini Mirove, ker je pri vzhodnem koncu postaje Savska dolina preozka. Most čez Savo bi ležal v ostrem ovinku in takoj za njim bi morala železnica v predor na južnem bregu; obrniti bi se torej morala v predoru, dolgem okroglo 900 m. kar bi skupaj s poizkušanjem proge, ki bi bilo vsemu temu posledica in zaradi potrebe še enega mostu čez Mirovo zelo podražilo gradnjo te sicer kratke železnice.

Ne preostaja torej nič drugega, kakor graditi nasproti gradu Boštanj novo postajo na obstoječi progi Zidani most—Zagreb, kjer je potek te proge v terenu tak, da bi to bilo zelo lahko napraviti. Iz te nove postaje Boštanj morejo vlaki naravnost naprej čez most preko Save in dalje proti Trebnjemu, ker leži postaja zapadno pred vhodom v Mirovsko dolino, tako da

je za direktni dostop v to dolino dovolj prostora Postaja Boštanj bi bila tako rekoč druga postaja za Sevnico, na kateri bi se vsi vlaki ustajali.

Proga Boštanj do priključka št. Janški progji meri okroglo 13 km. Največji vzpon je 8 promil. V sredi je ena postaja, kakor ogibališče. Železnica teče na levem bregu Mirove, nekatere ostre ovinkove, ki jih dela potok, prereže s kratkimi predori. Jasno je, da tudi št. Janž ne more biti priključna postaja, ampak da to more biti samo nova postaja Tržišče, ki naj leži tik ob izlivu Hine v Mirovo. Ne bi namreč imelo nikakega smisla vlačiti od te točke, kjer zavije obstoječa proga ostro proti št. Janžu, vlake dva km do št. Janža in nazaj ter jih tam zopet obračati. Tir Tržišče—št. Janž bo potem le še industrijski tir.

Isto velja potem za postajo Trebnje, kjer bi morali vlake v tretje obračati. Zaradi tega se izgradi 1 in pol km vzhodno od Trebnjega no/a postaja, ki omogočujo direktni prehod vlakov iz Boštanja proti Novemu mestu. Obstoječo trebnjsko postajo bi opustili ali pa napravili iz nje postajališče.

Tako torej piše g. ing. Klodič v svoji knjigi. Iz gradnje pa je razvidno, da bo moral vsi vlaki, ki bodo prihajali z Zidanega mosta najprej v Sevnico, kjer se bodo obračali, odnosno premikala lokomotivi, va in šele nato bodo zapustili postajo na istem zapadnem koncu ter krenili proti Trebnjemu. To pomeni ne samo izgubo časa in nepotrebne stroške, kakršne je imela železniška uprava na Zidanem mostu vse do zgraditve novega železobetonskega mostu, po katerem vozijo vlaki direktno proti Zagrebu, marveč tudi zapostavljanje »vsega severovzhodnega dela Slovenije, ki še jedva čaka na direktno zvezo z morjem. Tako zvezo bodo pa imeli le krajji, ki leže južneje od Sevnice, torej tudi Zagreb, ki jo že itak ima po prvotni predlogi do Susedsk.

Vsa slovenska javnost je zainteresirana po železniški progi št. Janž—Sevnica in po njeni zvezi z morjem. Zato opravilno pričakuje tozadevni odgovor odločujo, njih činiteljev, ki nam naj predvsem točno pojasnijo vzroke in razloge, zaradi katerih ne bo gradena omenjena železniška proga tako, kakor je bilo predvideno v začetku.

Sokolstvo

X. vsesokolski zlet v Pragi

Slavnostna scena X. zleta — še nekaj zanimivosti o veliki sokolski manifestaciji

Ljubljana, 12. maja. Letošnja zletna scena bo obenem scena X. vseslovenskega zleta in se uvršča v red proslave 20-letnega obstoja Češkoslovske republike in je po svoji ideji povezana na to proslavo. Libreto je napisal br. Jan Malik, režijo ima v rokah br. Bohuš Jstejski, kostime je napravil br. J. M. Gottlieb, scenografijo br. inž. Doležal, godbeno spremljavo pa bratje J. Krička, A. Močir in Z. Hula.

Sokolska ideja je bila osrednja os domaćega češkoslovskega odpora. Sokolstvo je znalo takoj v prvih povojnih desetletjih sprožiti mladi državi pripravljeno disciplinarno, neprimerno požrtvovalno in slavno zmogovalno gardo. Sokolstvo je »rednjačilo« v prvem dvajsetletju obstoja vsem graditeljskim težnjam brez vsakršnega priznanja ali dobička. Sokolstvo je in bo ono, ki smatra svoje obrambno vzgojo kot nadaljevanje tradicije in ki bo znalo braniti politično samostojnost in nedotakljivost svojega državnega ozemlja. To je razlaga k našemu »zletu« graditi in braniti». Nadaljnje poslanstvo zletne scene je, da pokaže in dokaže, da ima Tyrseva oporoka do danes trajno vrednost nadvse evangetično in da ima zlasti danes proroško najinost in prirodno aktualnost.

Visoko na nočnem nebu bo rdeča državno srce v ritmu svojega utripanja izražalo nado, opojno navdušenje, opozarjajočo nujnost, glasen poziv in trdno vero v bodočnost. Svetlo beli transparent »T« inicijalika Tyrsevega imena bo vzravnal kot prived iz globine utripajočega srca, obenem pa vedno zavneto v odličnih trenotih Tyrseve besede, ki se po svoji vrednosti niso zmanjšale niti v trideset let. V dvanajstih citatih bo zasnovan duševni profil prvega sokolskega vodnika in izražen sokol-

ski program, odnos sokolstva do naroda, države in ljudstva. Zletna scena bo prvič izvajana dne 12. junija t. l.

Predzletna slovenska sola je bila 23. in 24. aprila v predavalnici Tyrsevega doma v Pragi. Solo je otvoril starosta ČOS br. dr. Bukovský, predavalji pa so o Slovanstvu in slovenskem sokolstvu odlični sokolski strokovnjaki.

Srbobolgarski in bolgarski »Vodič po Pragi« bo v novi obliki izdal slovenski oddelek X. vseslovenskega zleta v srbobolgarski in bolgarski. Vodič bo izročen udeležencem obenem z znakom.

Preko 30.000 naraščajnic se je prijavilo na zlet. Ker telovadišče sprejme polovico prijavljenih telovadkinj, bodo telovadi naraščajnice v dveh skupinah. Toda niti ta odredba ne zadostuje, da bi moglo na zletu telovaditi vse prijavljene naraščajnice. Zato se bo pazilo izbirnih tekmovalnih, da bodo izbrane pri strogem ocenjevanju samo najbolje. Vsaka telovadkinja mora doseči v vsakem oddelku najmanj 8 točk. Naraščajnice, ki bodo dozele predpisano število točk bodo imele na legitimacijah posebne ocene, te jih bodo opravile k nastopu na zletu. 260 prostih mlajev, okrog katerih po pisalo po 24 naraščajnic v slavnostnih krojih, bo zapustil gotovo nepozabni vtisk. Narodne pleske, ki so jih nabrali v prvotni obliki folkloristični zbiralci, bodo izvajali najboljše telovadkinje. Plesov je 12. Izbrani so tako, da bodo v njih zastopane vse pokrajine republike.

Novost na zletu bo predvajanje telovadnih ur. Predvajanje izvede 6 skupin, od teh tvori 20 oddelkov po 12 telovadkinj. Vsako skupino vodi samo ena voditeljica. V telovadnih urah predvede naraščajnice vaje v neopremljeni telovadnici, dalje na telo-

E. KIRCHBERGER: 21

Malokaj,

roman o toku gobavcu

Sploh je bilo morje okrog teh koraldnih pečim zoperno. Tu je bilo vse polno znanih in neznanih morskih živali. Ob vročih dneh si videl v modrikasti vodi tenka telesa vodnih kač, napadajočih prav tako zahrbtno kakor večina morskih živali. Ranica po njihovem ugrizu na videz ni bila nevarna. Spominjala je na ugriz na pesku živeče kače — in tudi učinki so bili podobni. Človek se je opotekal nekaj sto metrov, potem je pa padel. To je bil navadno konec.

Za globino desetih sežnjev si lahko prišel do sedem tisoč metrov. Nihče še ne ve, kako je v tej globini morja. Tudi živali iz teh globin niso znane. Včasih se pa zgodi, da vrže delovanje ognjenika na morskovo površino ribe čudovitih oblik, ki pokajo liki žoge. To se zgodi zato, ker so njihova telesa priprava ogromnemu pritisku v globinah in ko pridejo na površje, jih zrak v telesu doslovno raztrga.

Ta bitja so navadno ostudna in imajo zobe ostre kakor pile. Zgodilo se je celo, da je postal mornar, ki je potegnil tako razpočeno ribo z golc roko iz

vode, naenkrat pepelasto bled in da je umrl čez pičle pol ure od zastrupljenja.

V daljavi se je bliskalo. Veter se je končno polegel in pihal je od juga. Bil je vroč kakor peklo in s seboj je prinašal mnogo peska.

Sketch je dvignil levo nogo čez osti in stopil na tla. Poslopje družbe je bilo pogreznjeno v temo, le okna Kernove pisarne so bila razsvetljena.

V silnem vetru, ki je pripobil visoke palme, se je izgubilo škripanje ključavnice, ko se je v nji zasukal ključ.

Vrata so bila končno odprta. Sketch se je previdno ozrl naokrog, toda v globoki temi ni nikogar videl. Smuknil je skozi vrata in obstal v napetosti kakor mačka na prstih bosih nog.

Niti sam dobro ni vedel, kaj ga je vlekle tiste noči v poslopje. Prepustil se je svojemu šestemu čutu, ki ga ni še nikoli varal. Bil je prepričan, da je tiste noči njegova navzočnost v poslopju nujno potrebna.

Morda preti nevarnost. Sam ni vedel, kaj se bo zgodilo.

Poslopje je bilo pogreznjeno v temo in Sketch se je moral zahvaliti svojem spominu, ki ga je vodil varno po sredini hodnika v prvo nadstropje. Tu na desni strani so vrata v Pamela sobo. Ustavil se je in nastavljal uho na ključavnico. Slišal je tiho dihanje. Drugače je bilo vse tiho. To je pomenilo, da so bila okna zaprta, kar ga je znatno pomirilo. Od zunaj torej ne more priti nevarnost. Prijel je za kljuko in jo počasi pritisnil navzdol.

vadišču v deloma opremljeni telovadnici, tretji prizor pa bo predstavljal telovadno uro v popolnoma opremljeni telovadnici in na dobro urejenem telovadišču.

in po zletu? Za naraščajnice je pripravljeno prijetno presenečenje. Poslane bodo, da se osvežijo v letnih taboriščih. Po zletu ostane letos tudi tu jugoslovanski naraščaj. Ta se bo skupno z naraščajem ČOS udeležil družabnega življenja v naraščajskih taborih.

Pomagajmo si sami! To geslo izvajajo na zanimiv način sokolsko društvo v Klatovih. Vsemu dijaštvu in naraščaju je društvo izdalo poziv, da zbira nepotrebne kovinske dele, stare svinčene ploμβe, tube zobnih krem, kose stanjola itd., katere potem proda in iz dobička pomaga siromašnim, pripadnikom društva za udeležbo na zletu. Je to vsekakor posnemanja vreden primer, ki naj bi našel odziv tudi pri nas.

Najboljši naraščajnik in naraščajnica iz vsake župe ČOS, ki bosta dosegla pri tekmah najboljše uspehe, obiščeta kot zastopnika naraščaja na zletu grob pokojnega prezidenta Masaryka Osvoboditelja.

Medvođe. Tudi letos je naše društvo počastilo našo slovensko mater z dostojno prireditvijo. V Sokolskem domu se je zbralo v nedeljo 7. t. m. številno občinstvo in naše matere s svojo deco. Vsakdo je s priznanjem sledil izvajanju naših malih in matere so z zadovoljstvom spoznale vrednost in pravilnost sokolske vzgoje; ljubezni in spoštovanja do matere se uče pri nas. S ponosom gledajo lahko na bodočnost take mladine. Mladina je obsula svoje matrice s cvetjem. Društvo je pogostilo 90 mladih pripadnikov, ki so z veseljem zavzeli sladkost oblozene mize. Materini praznik postaja tako vsakoleten praznik mladine, kjer nastopa mladina, ki se tako rada pokaže, da nekaj zna; za veda se svoje pripadnosti. Požrtvovalnim sestram bratska jim zahvala — V nedeljo 15. t. m. ob 16. ima naš Sokol tombolo, dobitki so lepi. Ker je čisti dobiček namenjen dograditvi doma, želimo številnega občiska, da nas s tem podpro naši prijatelji in prežive v naši sredi par veseljih uric. Zveze z vlaki proti Gorenjski in proti Ljubljani so zelo ugodne. Posebno je ugoden vlak, ki odhaja z naše postaje ob 11.53 ponoči proti Jesenicam. Pridite, ne bo vam žal. Zdravo!

Rockefeller kupuje Hearstove zbirke

Novinarski magnat Randolph Hearst je prišel v londonske tiskne in nedavno je sklenil prodati velik del svojih umetniških zbirak, da bi mogel vsaj deloma zadostiti svojim finančnim obveznostim. Hearst je zbral v svojih palačah toliko mnogo dragocenosti, čerpar ni imel pri sestavljanju zbirke vedno najsrečnejše roke. Za nekatere njegove dragocenosti se je zanimal že prej John Rockefeller mlajši in zdaj se je požuril kot prvi kupec. Kupil je 33 umetnin za 100.000 dolarjev, večinoma staroangleško pohištvo in srebro.

Kupljene dragocenosti je dal odpeljati v gradščino gubernerja države Virginije Williamsburg. To je zgodovinski gradič, kjer je živel med ameriško osvobodilno vojno guverner Virginije in tretji prezident Zed, dr. J. Jefferson. Dragocenosti bodo razstavljene v bivšem Jeffersonovem stanovanju, ki se bo s tem po slogu približalo taktalni dobi.

STROGO PO PREDPISIH

V zapuščenem kraju Bretonske je obličal na lokalni železnici pod klanec vlak in potnik so morali izstopiti, da bi ga potislili naprej. Sprevidnik je budno opazoval nekega potnika, ki se mu je zdel nekam sumljiv. Slednji je stolp k nemu in zahteval, naj mu pokaže vozni listek.

— Eyo ga, je dejal potnik.
— No, dobro, toda plačati boste morali globo.
— Zakaj pa? — se je začudil potnik.
— Ker potiskate naprej vagon I. razreda, imate pa vozni listek III. razreda.

K jubileju gledališkega igralca Vala Bratine

Dve lepi potezi odlikujeta gledališkega umetnika - jublanta, g. Vala Bratine: njegova prirodna ljubezen do odras in njegova prisrčna povezanost z družino. Bratinovi tipi so župani, kmetje, učitelji, profesorji, čudaki, obrtniki, orači, garači, delavci — ljudje — karakterne vloge sploh. V ustvarjanju je krepak. Ob svojem 25letnem umetniškem jubileju v drami nastopi v Maks Snuderlovih »Lopovščinah« v vlogah: Petriča, komisarja, notarja in kritika v epilogu. Jubilant iskreno čestitam do željo, da nas še dolgo razveseljuje in plemeniti s svojimi klenimi stvaritvami in da ostane še dolgo, dolgo vrsto let krepka opora svoji ljubljeni družini.

Tragedija ruskega plesalca Nižinskega

Pod vplivom vojnih grozot se mu je omračil um

Iz Hollywooda poročajo, da pride v množici življenjepisnih filmov, za katere se zdaj ljudje zelo zanimajo, na filmsko platno tudi življenje ruskega plesalca Nižinskega. Junak filma se živi, toda njegova življenjska kariera je za vedno končana. Komola Nižinska, plesalčeva žena, je opisala tragično usodo svojega moža v knjigi, ki obuja svetu spomine na edinstveno umetnost Nižinskega, zlasti pa na dramatični konec njegove kariere. Katastrofa Nižinskega je bila posledica svetovne vojne.

Nižinski je bil začel v nevarnem položaju že v začetku vojne, ker je bil v Budimpešti intermoran, čeprav je njegova žena Madžarka. Nižinski se je takrat pečal s problemom najti sistem zapisovanja plesnih skladb, koreografije, kakor se zapisujejo note. Denuncianti so ga obdolžili, da pošilja sovražnikom Avstro-Ogrske šifrirano poročila o vojskih razmerah. Poklicani so bili glasbeni in matematični strokovnjaki, ki so dolgo proučevali zapiske Nižinskega. Končno se mu je posrečilo dokazati, da je bila obdolžitev brez vsake podlage. Čez več let, ko je bil duš Nižinskega že povsem zatemnil, je dejal šef madžarske varnostne službe soprog Nižinskega, da pogosto razmišlja o tem, da-li ni zakrivila strašne tragedije prav ta prigoda. Nižinski je bil poslan kot jetnik na Dunaj, kjer so nekoliko lepše ravnali z njim. Pozneje, ko so ga zavzeli zanj vplivni možje, med njimi baje tudi papež sam, je bil odpeljan čez mejo.

Najprej se je napotil v Švico, kjer se je sestel s skladateljem Stravinskim, potem je pa krenil preko Pariza v Bordeaux, kjer se je vkrcał z ravnateljem Metropolitan opere v New Yorku na parnik in odpotoval v Ameriko. Tam je še dosegel na čelu ruskih plesnih zborov velike uspehe. Priredil je turnee po vseh velikih ameriških mestih in na njih se je spoprijateljil tudi s Charlie Chaplinom. Potem ga je povabil Daighelev v Španijo in pozneje je se plesal v Južni Ameriki, v Rio de Janeiro, Sao Paulu in drugih mestih, kjer je dosegel velike uspehe. Toda takrat je bilo tam že razpaseno ovadustvo in Nižinski je bil drugič ovaden, češ, da vohuni za Avstro-Ogrsko. Nekoč mu je nekdo vrgel na oder, kjer je plesal, zarjavel žebelj, ki se je obrnil s konico navzgor. Ob neki drugi priliki se je odtrgala od stropa železna traverza in padla blizu Nižinskega na tla. Tretjič se je udrl podj, kjer je stal Nižinski in da ni bilo njegovih prijateljev, ki so ga v zadnjem hipu rešili, bi se bil najbrž ubil. To je končno omajalo živce občutljivega

plesalca, ki je vedno bolj podlegel vplivu eksaltiranega mistika Kostrovskega, člana ruskega baleta. Nižinski je mnogo trpel zaradi vojne. Se po premirju je sedel po celem dnevu za mizo in risal čudne postave s fantastičnimi rdečimi in črnimi očmi. Ko so ga vprašali, kakšne maske so to, je odgovoril, da so to obrabi vojakov, obrabi vojne furije.

Njegov razum se je vedno bolj zatemnjeval. Nekoč je tekal po švicarski vasi, kamor so ga bili odpeljali na odhđih, z velikim zlattm križcem v roki in vabil ljudi v cerkev. Odvedli so ga k zdravniku in mu dodelili stalnega paznika. Slednji je bil zdravnik mnenja, da je Nižinski okrelval. Odslovili so paznika in Nižinski je izjavil, da hoče prirediti v hotelu plesni večer. V dvoranico se je nagnelo nad 200 gledalcev. Nižinski je nastopil. vzlet je stol, sedel na podij pred občinstvom in zrl dobre pol ure nepremično nanj v pričakovanju, kaj se bo zgodilo. Žena ga je hotela pregovoriti, da bi zaplesal svoj veliki balet, toda Nižinski jo je pahnil od sebe. Potem je prinesel kos črnega in belega zameta ter ju položil na tla v obliki velikega križa. Pozor — je zaklical — zdaj pa zaplesem ples vojne, ples trpljenja, uničevanja, ples umrtij, Ples vojne, ki je niste preprečili. In ros je bil plesati. Bil je grozen prizor in gledalci so navdušeno ploskali. Čez nekaj dni je preiskal Nižinskega prof. Bleuler in ugotovil je, da je duševno bolan. Zaman so ga vodili k najboljšim evropskim zdravnikom, vse zdravljenje je bilo zaman.

Kmalu bo 20 let, odkar so prepeljali Nižinskega v švicarski sanatorij. Daighelev, Karsavina in mnogi drugi bivši njegovi znanci so si na vse načine prizadevali, da bi ga rešili. Toda nikomur se ni posrečilo iztrgati Nižinskega iz mreže njegovih blodnih sanj. Slavni plesalec je postal živa žrtev vojne, obžalovala krivice glasneje od tisočev padlih vojakov. Nepristano ima pred očmi krvavi privod vojne, neprestano sliši gromenje topov in vidi okrog sebe padajoče vojsake. Bivši mojster ruskega plesa je s fantazijo, ki manjka večini njegovih sodobnikov, konkretno domel grozote vojne furije. Njegov razum se je zatemnil iz obupa nad človeštvom, ki si je samo nako-palo tako peklo.

MED VOZNO V VLAKU

— Na tej progji si znam vedno tako pomagati, da se vozim brez voznega listčka, — pravi gospod svojemu sopotniku.
— Jaz tudi — samo da sem železniški kontrolor.

Njegova vroča želja je bila, da bi bila vrata zaklenjena, čeprav je bil prepričan, da bo v naslednjem hipu zaškrtnalo, in da se bodo vrata odprla. Pamela namreč nikoli ni zaklepala ponoči vrat — zato tudi ni imela nobenega poviča.

Roka na kljuki je zdrhnila. Vrata so bila zaklenjena.

Sketch se je zdrcnil. To mu ni šlo v glavo, čeprav je bil vesel, da so vrata zaklenjena. Tako vsaj ni mogla priti nevarnost niti s hodnika, ker se domačini na ključavnice ne spoznajo. Toda zakaj je Pamela zaklenila vrata? Kar mu je šinila v glavo misel na Freda Burna in začutil je, kako mu pritiska kri v glavo. To je bil torej pravi vzrok! Pamela se je bala tega moža.

Pomiril se je in stopil nekaj korakov naprej. Tu je bila spalnica ravnateljice Kerna. Iz spalnice so vodila vrata v pred sobo, iz te pa v kabinet. Vrata v kabinet so bila na drugi strani in Sketch je naenkrat zaslišal glasen pogovor dveh ali treh mož. Glasovi so se slišali iz ravnateljevega kabineta.

Sketch je razmišljal. Ni se mu hotelo prisluskovati, pa vendar ni mogel premagati svoje radovednosti.

Mesto pri vratih kabineta je bilo neudobno. Hodnik je bil predolg, da bi mogel Sketch uti pozornosti človeka, ki bi slučajno prišel skozi ta vrata. Pojde torej skozi spalnico, če vrata niso zaklenjena. Pritisnil je na kljuko in vrata so se odprla. Previdno jih je zopet zaprl in se splazil skozi spalnico.

Vrata v pred sobo so bila odprta, enako tudi vrata v kabinet. Zdaj je bil slišal pogovor čisto jasno in v naslednjem hipu jih je tudi zagledal.

Stari Kern je sedel s hrbtom proti njemu in mož, s katerim je govoril, je bil Fred Burne. Tam je sedel še tretji, toda njega Sketch ni mogel videti. Tretji mož je zelo slabo lomil angleščino in večkrat je obmolnil kakor da išče besede.

Sketch je previdno legel na tla in potislnil glavo naprej, da bi bolje videl in slišal.

Možje so zdaj utihnil in slišal se je samo naliv za okni.

V tej zadevi me morata ubogati. — je govoril zdaj Fred Burne z ukazujočim glasom. — Pravim vama, da se morajo trgovske poti izpremeniti. Ze zadnjič ste komaj ušli vladni križarki, a prihodnjič bi se utegnilo to končati slabše.

— Kje bo prihodnja pošiljka? — je vprašal znova Burne.

— Luhunga, — se je glasil tih odgovor tretjega moža.

— Zdaj ne moremo delati. — se je oglasil znova Kern s svojim hripavim glasom. — ena ladja je na morju, družbine ladje pa ne morem uporabiti. To bi bilo preveč nevarno. Mislim, da pride Luhunga na vrsto šele čez nekaj mesecev.

— Kaj se je zgodilo s tem dekletom? — je vprašal naenkrat Burne ostro, zroč tja, kjer je moral sedeti tretji mož.

— Ne morem govoriti. To dekle mi gospod dal, ne zame. Nikoli več nazaj.